

### Jørgen Estrup (RV):

Den strøm af begivenheder, der i øjeblikket vælter ind over os fra Sovjetunionen og Østeuropa, er overvældende. Næsten dagligt er der en ny udvikling, som vi for blot uger siden anså for utænkelig. Billedet af et stivnet, blokopdelt Europa opløses for øjnene af os. Vi vil ikke savne dette produkt af den kolde krigs trusler, frygt og mistro, men efterkrigstidens verdensbillede havde dog den form for tryghed, som følger med det velkendte og det tilpassede. Hvad kan vi nu vente os af det nye ukendte Europa?

Der er utallige eksempler på, hvilken usædvanlig historisk periode vi gennemlever. En meget symbolsk og karakteristisk begivenhed var nogle af os vidne til for små 3 uger siden under NATO-parlamentarikerforsamlingens efterårssession i Rom. Her havde man inviteret to gæster, som i europæisk sikkerhedspolitisk sammenhæng er ganske centrale, nemlig de øverstkommanderende fra henholdsvis Warszawapagten og NATO, generalerne Lobov og Galvin til duel, ikke på våben, men på argumenter.

Det spørgsmål, de to blev stillet over for, var: Hvad drømmer generaler om natten? Hvad er det, der forstyrrer deres nattesøvn?

Begivenheden illustrerer bedre end så meget andet det oprud, der er i den europæisk sikkerhedspolitiske situation. Det trusselsbillede, vi igennem årtier har vænnet os til i Vesten, har ikke længere gyldighed. Det er ikke et massivt overraskelsesangreb fra Warszawapagtens styrker, vi skal gardere os imod, tværtimod bliver det dag for dag mere åbenbart, at Warszawapagten som militær blok disintegrerer.

I stedet tegner der sig billedet af et ustabil og dybt splittet Sovjetunionen og Østeuropa, præget af økonomiske problemer og etniske stridigheder. Konflikterne i Østlandene er åbenlyse og dybe, og de er farlige på grund af det store militære potentielle, som kan sættes ind, hvis situationen løber løbsk.

Truslen set med Vestens øjne er ændret, men den er langt fra forsvundet. Den egentlige trussel er nu manglende stabilitet i Sovjet og Østeuropa.

Dette er meget præcist udtrykt i det seneste nummer af Udenrigspolitisk Magasin, hvor den kendte Østeuropaekspert og Sovjetekspert Mary Dau i artiklen »Hvad med NATO« skriver:

»Mange vil sige, at den militære trussel stadig væk eksisterer i og med, at den østlige overlegenhed opretholdes. Det er rigtigt, og der er vel heller ingen, der ville foreslå, at NATO's styrker pludselig blev afviklet. Men kernen er, at det oprusted Europa, vi må leve med, indtil nedrustningen forhåbentlig for alvor tager fat, skaber en helt ny trussel i den aktuelle labile politiske situation.«

Det er derfor, Østeuropapolitikken er blevet central, for ikke at sige livsvigtig for Vesten og for Danmark.

Der er for øjeblikket i de vestlige lande en næsten euforisk begejstring over den systemopblødning og demokratisering, som sker i Sovjet og i Østeuropa. Mulighederne er indlysende, håbet er stort, men samtidig er der en tendens, ikke mindst i NATO-kredse, til at understrege behovet for at være forsigtig og ikke gå for hurtigt frem. »Det er jo ikke sikkert, det holder«, er omkvædet, »lad os nu vente og se«, er holdningen mange steder.

Den holdning er farlig og bør modvirkes af alle kræfter fra dansk side. Vesten må ikke reducere sig selv til en velvillig, men passiv iagttagelse, der folder hænderne og sætter sig til rette i lænestolen. Vesten må være medspiller, ikke iagttagelse. Vi bør tage initiativet og vise, at det ikke kun er i Sovjet og Østeuropa, man bør tage modige skridt for at fremme nedrustning og stabil afspænding.

Derfor er det forstemmende, når man fra NATO's side kun møder tanker om de militære blokkes opløsning ved årtusindskiftet med blank afvisning, og det er ikke tilfredsstillende, når man i EF er langt mere optaget af opbygning af det indre marked og planerne om en monetær union end af, hvordan fremtidens Europa skal se ud.

Der er taget initiativer fra vestlig side, og i Det Radikale Venstre hilser vi i høj grad det forslag velkommen, som regeringen har fremlagt om støtte til reformprocessen i Østlandene, herunder især Polen og Ungarn. Men der kan gøres mere.

Det er for det første væsentligt, at vi ikke nøjes med at fokusere på Polen, Ungarn og Sovjet, hvor reformkræfterne er mest iøjnefaldende. Dialogen og initiativerne over for de øvrige, mindre progressive Østlande må ikke forsømmes. Vores målsætning gælder jo hele Europa.